

Maatschappelijke Ontwikkelingen

De Raad

Huis van de stad, Generaal Spoorlaan 2
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Voortgang haalbaarheid warmtenet

datum
bijlage(n)

Inleiding

Hierbij informeren wij u over de voortgang van het onderzoek naar de haalbaarheid van een collectief warmtenet in Rijswijk west. Dit onderzoek voeren wij samen uit met warmtebedrijf HVC en de woningcorporaties Rijswijk Wonen en Vidomes

Kader: Transitievisie warmte Rijswijk en coalitieakkoord

Net als in de rest van Nederland wordt in Rijswijk gewerkt aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Het Klimaatakkoord (2019) bevat de afspraken tussen een groot aantal partijen uit diverse sectoren om te komen tot reductie van de CO₂-uitstoot. Eén van de afspraken is, dat gemeenten de regie krijgen over de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. In december 2021 heeft uw raad ingestemd met de Transitievisie Rijswijk 2021. De Transitievisie geeft richting aan de aanpak om Rijswijk aardgasvrij te maken tegen de minst maatschappelijke kosten. In de Transitievisie is voor grote delen van Rijswijk west (boven de A4, ten westen van het spoor) een warmtenet aangewezen als het warmte alternatief voor aardgas. Daarbij is Rijswijk west ook in de Transitievisie aangewezen om te starten.

In ons coalitieakkoord Gezonde Groei, is afgesproken dat we stimuleren dat de woningcorporaties in de toekomst kunnen aansluiten op het warmtenet. Daarnaast hebben wij afgesproken dat wij versnellen zodra het Rijk financiën en middelen beschikbaar stelt. Het afgelopen jaar heeft het Rijk meer middelen beschikbaar gesteld en is de wet- en regelgeving in procedure gebracht. Het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet gaat in grote lijn door op de ingezette koers.. Overigens wil dit nog niet direct zeggen dat wij een haalbaar warmtenet kunnen ontwikkelen in Rijswijk west. Met deze raadsinformatiebrief informeren we over de voortgang

1. Kern informatie

In juni 2023 hebben we u geïnformeerd over het besluit van het college om een intentieovereenkomst te sluiten met HVC (het warmtebedrijf), Rijswijk Wonen en Vidomes. Deze intentieovereenkomst is in september 2023 getekend en moet leiden tot een haalbaarheidsstudie en een samenwerkingsovereenkomst voor de uitrol van een warmtenet.

Stand van zaken haalbaarheid

Momenteel werken we aan de haalbaarheidsstudie. De haalbaarheidsstudie moet, naast het aantonen van de haalbaarheid, ook een concreet beeld geven van de aansluitingskosten op een

warmtenet voor bewoners en vastgoedeigenaren. De betaalbaarheid voor de bewoners is een belangrijk onderdeel van de haalbaarheidsstudie.

Binnen de samenwerking zien we dat de woningcorporaties zeer gemotiveerd zijn om veel van hun complexen snel te willen aansluiten op een warmtenet. Sinds het vaststellen van de Transitievisie Warmte hebben de woningcorporaties het eigen vastgoed in Rijswijk west voorbereid op de komst van een warmtenet. Hierdoor is het mogelijk om een groot aantal complexen de komende jaren aan te sluiten. Dit is gunstig voor de haalbaarheid van een warmtenet. HVC is als beoogd warmtebedrijf nu aan het onderzoeken hoe zij invulling kunnen geven aan de ambitie van de corporaties. Het valt nu nog niet te zeggen wat dit exact gaat betekenen voor de corporaties en de huurders. De verwachting is dat de komende maanden hierover meer duidelijkheid komt. We werken nu gezamenlijk toe naar een voorwaardelijk aanbod. Het voorwaardelijke zit met name in het afdichten van een aantal risico's, maar ook op het verkrijgen van subsidies en het verkrijgen van instemming van de huurders door de corporaties.

Naast het aanbod voor de woningcorporaties werken we ook aan een aanbod voor particulieren en VvE's. Daarbij werken we niet alleen aan een voorwaardelijk aanbod in kosten, maar ook hoe we VvE's en particulieren kunnen ontzorgen in het proces naar het aansluiten op een warmtenet.

Communicatie en participatie

Op dit moment hebben we nog geen uitgebreide communicatie- en participatiecampagne opgezet. Dit gaan we wel doen zodra er meer duidelijk is. Ervaring leert dat bewoners graag concreet weten waar ze aan toe zijn, wat de financiële consequenties zijn van een warmtenet en hoe ze worden ontzorgd. Op dit moment kunnen wij hierover nog te weinig concreets zeggen. Wel werken we aan de bewustwording van onze inwoners over de energietransitie en de daarmee samenhangende omschakeling in Rijswijk naar onder andere een warmtenet.

De Strijp en Hoekpolder

Op verzoek van bewoners van De Strijp en in Hoekpolder zijn we in gesprek gegaan over de beste warmteoplossing voor deze wijken. We hebben voor deze twee wijken nader onderzoek gedaan naar de alternatieve warmteoplossingen. Daarbij is ook de ontwikkeling van een warmtenet meegenomen. Uit het onderzoek komt naar voren dat de verschillende warmteoplossingen elkaar voor wat betreft de kosten voor de bewoner niet veel ontlopen. Andere aspecten spelen echter ook een rol. Eenduidige conclusies zijn op dit moment nog niet te trekken. Wij blijven met de bewoners van de in contact om de oplossingen nader te bespreken en uiteindelijk ook te kijken hoe we kunnen komen tot een handelingsperspectief.

Warmteoverdrachtstation

In Rijswijk gaat het om een WOS waarin Om de warmte uit WarmtelinQ of een andere warmtebron over te zetten op het lokale warmtenet, moet in Rijswijk een warmteoverdrachtstation (WOS) worden gebouwd. Een warmteoverdrachtstation (WOS) is een gebouw dat warmte over kan dragen van het ene warmtesysteem of de warmtebron op een ander warmtenet dat de warmte naar woningen brengt.. De locatie van deze WOS is onderdeel van een nadere studie in samenwerking met het beoogde warmtebedrijf HVC. Wij zullen uw raad betrekken bij deze locatiestudie.

Geothermie en WarmtelinQ

In de Transitievisie Rijswijk 2021 is aangegeven dat Rijswijk voorlopig inzet op zowel restwarmte uit WarmtelinQ en op lokale geothermische warmte. De werkzaamheden aan WarmtelinQ zijn in Rijswijk inmiddels bijna afgerond. Geothermie is voor Rijswijk ook een alternatieve duurzame warmtebron. De concessie om geothermie op te gaan sporen is op dit moment in handen van Haagse Aardwarmte. Haagse Aardwarmte is een publiek-private samenwerking tussen Den Haag en een tweetal private bedrijven. Zij hebben aangegeven graag duurzame geothermische warmte te gaan leveren aan het Rijswijkse warmtenet.

In de concept wet- en regelgeving staat nu dat een keuze voor een warmtebron geen verantwoordelijkheid is van de gemeente, maar dat deze verantwoordelijkheid bij het (integraal) warmtebedrijf ligt. Het warmtebedrijf is dus verantwoordelijk om restwarmte in te kopen – bijvoorbeeld van WarmtelinQ of Haagse Aardwarmte. Op dit moment wordt door HVC gestart met het voeren van gesprekken met zowel WarmtelinQ/restwarmtebedrijven als ook Haagse Aardwarmte over de condities waaronder partijen warmte kunnen leveren.

Wetgeving in de maak

Voor een succesvolle realisatie van een warmtenet zijn we erg afhankelijk van nationale wet- en regelgeving. We zijn met name afhankelijk van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en van de Wet collectieve warmte (Wcw). Wij zullen u later dit jaar nader informeren over uw rol als raad in dit proces en onze verantwoordelijkheid als college binnen de warmtetransitie.

Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie

De Wgiw is onlangs aangenomen door de Tweede Kamer en wordt voor vaststelling doorgestuurd naar de Eerste Kamer. De verwachting is dat deze wet per 1 juli 2025 in werking treedt. De Wgiw geeft gemeenten de mogelijkheid om lokale regels op te stellen voor de overgang van aardgas naar duurzame vormen van energie. Een belangrijk onderdeel van de Wgiw is de aanwijsbevoegdheid, waarin gemeenten vanuit hun regierol gebieden aan kunnen wijzen die moeten overgaan op een duurzame warmtevoorziening. Daarnaast geeft de Wgiw gemeenten de plicht om een Warmteprogramma in de Omgevingsvisie op te nemen en de bevoegdheid om delen van de stad aan te wijzen waar het aardgas na een redelijke termijn verdwijnt. Dit laatste kan alleen indien er een haalbaar en betaalbaar alternatief beschikbaar is. Dergelijke besluiten vragen een zorgvuldig proces en een besluit van de gemeenteraad.

Wetsvoorstel collectieve warmte

Het wetsvoorstel collectieve warmte (Wcw) is begin juni voor behandeling naar de Tweede Kamer gestuurd. De verwachting is dat deze wet in het najaar behandeld wordt en daarna doorgezonden wordt naar de Eerste Kamer. Ook voor deze wet geldt dat de beoogde datum van het in werking treden op 1 juli 2025 is gesteld. In de Wcw wordt geregeld dat het eigendom van alle grootschalige warmtenetten (grotendeels) verschuift van commerciële warmteleveranciers naar publiek eigendom of warmtegemeenschappen (bewonersinitiatieven). De gemeente krijgt de verantwoordelijkheid om afgebakende gebieden in de stad toe te wijzen aan publieke warmtebedrijven of warmtegemeenschappen. De Wcw introduceert een nieuwe tariefstructuur die wordt gebaseerd op de gemaakte kosten, aangevuld met een redelijke winstmarge (huidige koppeling van het gas wordt daarmee losgelaten). Betaalbaarheid is een belangrijk thema in de Wcw. Daarnaast wordt in de wet door het Rijk geregeld dat Energiebeheer Nederland (EBN) de taak krijgt om financieel deel te nemen in warmtebedrijven. Dit kan een versnelling betekenen voor het ontwikkelen van warmtenetten.

Warmtesysteem Zuid Holland

In het klimaatakkoord is de ambitie vastgesteld om in 2030 1,5 miljoen woningen van het aardgas af te halen. Een groot deel van deze woningen zou op een warmtenet moeten komen. Het is de afgelopen jaren gebleken dat de wet- en regelgeving en het financieel instrumentarium nog niet op orde is om grootschalig te komen tot de uitrol van een haalbaar en betaalbaar warmtenetten in de wijken. Ondanks een stevige lobby richting het Rijk is nog niet alles op dit moment goed op orde. We lopen daardoor flink achter op de nationale ambitie. Zoals eerder in deze brief is gesteld is wel veel in gang gezet en moet blijken of dit in de praktijk voldoende is. In samenwerking met de gemeente binnen onze RES-regio Rotterdam-Den Haag, de andere RESsen binnen Zuid-Holland en de provincie Zuid-Holland hebben we er bij het Rijk voor gepleit om het Warmtesysteem Zuid-Holland aan te wijzen als een belang van nationale betekenis en daarmee de een zogenoemde nMIEK-status te krijgen. Het Rijk heeft in februari jl. hierover positief besloten. De verwachting is dat deze aanwijzing leidt tot versnelling. Paralleel hieraan werken we in de RES-regio aan een intensievere samenwerking op het gebied van warmte. De samenwerking is er op gericht om concrete plannen te maken om te komen tot een robuuster warmtesysteem op regionale schaal waarbij de warmtevraag en de duurzame bronnen meer op elkaar zijn afgestemd. Daarnaast is de samenwerking gericht om te komen tot meer uitvoeringskracht. Op dit moment zien we dat vele partijen tegen dezelfde problemen aanlopen. Met het bundelen van de krachten denken wij te komen tot een betere afstemming van de verschillende warmtesystemen inclusief bronnen en sneller de uitvoering op te kunnen pakken.

2. Gevolgen en/of vervolgtraject

De komende maanden zal meer duidelijkheid ontstaan over de haalbaarheid van een warmtenet in Rijswijk west. Als duidelijk wordt dat het haalbaar is, zullen er nog vele stappen gezet moeten worden voordat er werkelijk gestart kan worden met de ontwikkeling van een warmtenet. Een start is niet te verwachten voor eind 2026. We houden rekening dat we in Rijswijk west niet eerder

aardgasvrij zijn dan in 2040. Om gehele wijken van het aardgas af te krijgen zal een intensief communicatie- en participatietraject met bewoners in gang gezet moeten worden. Aan het plan van aanpak van het communicatie- en participatietraject werken we nu. Ook zal invulling moeten worden gegeven aan de publiekrechtelijke rol van de gemeente bij het vastleggen van plannen in een Warmteprogramma, Uitvoeringsplan en uiteindelijk in een Omgevingsplan.

Zoals aangegeven komen wij in dit jaar nog met u in gesprek over een aantal zaken rondom het ontwikkelen van een haalbaar en betaalbaar warmtenet in Rijswijk west. In november staat nu een informatiebijeenkomst met uw raad gepland om u ook mondeling bij te praten over de stand van zaken en uw raad te informeren over de (juridische) processtappen om te komen tot aardgasvrije wijken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin

Bijlage(n):
Geen